

Jordi Bordas i Coca

**D'ESQUENA
AL SOL**

Meteora

Jordi Bordas i Coca

D'esquena al sol

Sinopsi, nota biogràfica de l'autor
i fragment del llibre

Meteorα

© Jordi Bordas i Coca, 2011

© de l'edició, Editorial Meteora, SL
Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a
08013 Barcelona
Tel. 93 265 56 54
contacte@editorialmeteora.com
www.editorialmeteora.cat

LLIBRE DISTRIBUÏT PER
FI-REX 21, SL
Tel. 93 635 41 20

ISBN 978-84-92874-48-4

PVP 19,00 €

D'esquena al sol

SINOPSI

Un ancià malalt, Francesc Maristany, mor en un hospital de Barcelona en circumstàncies no gaire clares: un personatge a l'ombra pot haver-lo assistit en l'hora final. Els fills de Maristany, Albert i Dora, distanciat ideològicament, coincideixen en la lectura notarial del testament del seu pare i queden atònits davant una condició que els posa el difunt per heretar la seva fortuna. El compliment d'aquesta clàusula tan sorprenent crearà una tensió familiar que descobrirà un seguit de vivències del passat que fins aquell moment havien quedat ocultes.

Amb el teló de fons dels darrers vuitanta anys, un llast d'actes de violència, secrets, enganys i conflictes mal resolts faran que la vida de la família Maristany només pugui recuperar el sentit si s'aconsegueix saber tota la veritat del seu boirós passat.

• • •

D'esquena al sol

NOTA BIOGRÀFICA DE L'AUTOR

Jordi Bordas i Coca (Barcelona, 1943) va estrenar i publicar als anys seixanta l'obra de teatre per a nois i noies *La terra es belluga* (Edicions 62), que va obtenir el premi de teatre Serra d'Or. També ha traduït obres d'Arnold Wesker, Clifford Odets i Woody Allen, i ha cotraduït amb Helena Vidal *Els baixos fons* de Maksim Gorki.

Bordas és esmentat en *La generació literària dels 70*, d'Oriol Pi de Cabanyes i Guillem-Jordi Graells.

Després d'un llarg parèntesi, torna a les lletres catalanes durant la dècada de 1990 en el camp de la narrativa i obté diversos premis. Ha publicat, entre d'altres obres, *L'assassí sense pietat*, Premi Emili Teixidor 1999 (La Busca, 2000), els reculls *Divuit dies de vacances* (Abadia de Montserrat, 2002), *Congelats a domicili*, Premi Ramon Juncosa 2002 (Trabucaire, 2003) i *Baixa per malaltia* (Montflorit,

2006), finalista del Premi Mercè Rodoreda. El 2008 publica *Obra poètica* (Montflorit). Bordas forma part del col·lectiu «Setze Petges», que el 2004 va publicar un primer recull de contes i el 2011 en publicarà el segon.

D'esquena al sol, la seva primera novel·la llarga, és en part fruit dels cursos seguits a l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès.

Somiatruïtes inguarible, pare de dos i avi de quatre, Jordi Bordas, com volia Brel, es va fent vell sense ser adult.

• • •

D'esquena al sol

(fragment)

PRIMERA PART

1

EL VELL NOMÉS FA QUE DEMANAR una pastilla per morir-se. Dreta davant del finestral, la Gladys, una de les dues cuidadores colombianes que els fills han llogat per no deixar-lo sol, contempla les taques de fang amb què la pluja ha empastifat els vidres de l'hospital. Diuen que és polsim del desert que el vent arrossega des de l'Àfrica fins a Barcelona.

El moribund torna a rondinar. De tant en tant, engega uns monòlegs gairebé incomprendibles per a la Gladys, que té uns coneixements molt minsos de català. Tot i així, ha pogut anar aplegant el sentit general del que deia. Sap que aquell home va participar en una guerra civil que hi va haver a Espanya, ja fa molts anys. Per salvar la Pàtria, diu ell, dels rojos i separatistes, i per defensar la religió, la propietat privada, l'ordre públic i les tradicions. També li ha semblat entendre que va matar un home acabada la guerra, i que no s'ho ha pogut treure mai del cap.

—Disculpi que li torni a preguntar el nom... Ah, calla... Gladys, oi? I diu que és colombiana? Doncs sí que ha vingut de lluny, de l'altra banda

del món, a guanyar-se la vida cuidant un moribund... Amèrica, aquell gran Imperi que vam perdre... D'aquí a cinc minuts potser la confondre amb l'altra noia, la que fa l'altre *turno*... Jo, de petit, quan sortia a pescar amb la barca dels Campllong...

En Francesc Maristany, només quatre ossos embolicats amb prou feines per una pell grogosa i que semblen tenir ganes de sortir a respirar, agnitza al capdavall dels seus noranta-dos anys. Ja no sap si és de nit o de dia. Pel cervell se li passeja una mena d'aigua tèrbola que el fa caure en un son intermitent. S'adona que s'acosta el final i li fa por, però també en té ganes. Que s'acabin el cansament i el dolor que li corca la part baixa del ventre. Qui se'n recordarà, d'ell, d'aquí a un parell d'anys, o d'aquí cinc o deu? Tots els seus amics ja són morts, tret del pesat de l'Agustín de la Cruz, del Miquel de Can Cisquelles, que ha perdut la vista i se n'ha anat a retirar a Costabruna, i del pobre Jacint, internat en una residència i a qui li han tallat les dues cames. Tristes desferres del naufragi. És sol al món, un món que ha canviat tant que ja no li agrada. Hi ha els dos fills, sí, però només li fan una visita curta al cap del dia, i gràcies. Expliquen que no tenen temps per estar-s'hi gaire estona. La Dora, ja se sap, diu que ha de portar la casa. Una excusa, perquè la realitat és que no s'hi escarrassa gaire. Mai no li ha semblat gaire treballadora, ella. Viu més pendent de la moda, del gimnàs i de sortir a mirar aparadors que no pas de la família. I l'Albert diu que no té

temps, que va massa de bòlit amb aquell negoci de les bastides, una altra excusa. Quin tip de riure, un comunista convertit en empresari! No, no s'hi ha entès mai, ni amb l'una ni amb l'altre. I ells tampoc no l'han comprès, ni de petits ni de grans. Potser, quan ja no hi sigui, l'aprendran a conèixer més bé... Els néts també vénen, alguna vegada. Li fan un petó ràpid, i se'n van. En canvi, a aquestes dones els toca la feina bruta: eixugar-li la suor del front, canviar-li la roba quan no pot evitar d'embrutar-se, vigilar que funcioni el gota a gota. Oh, i els diners que deu costar, tot plegat. Els seus diners. Sort que va anar arreplegant un bon raconet per quan arribés una situació com aquesta. Només amb una mínima part dels beneficis que ha fet amb la venda d'aquells blocs de Sant Cugat, ja n'hi haurà prou.

Entra la infermera de la planta. Ell pensa que quina llàstima que les infermeres ja no vagin blanques, ara, i que portin pantalons. Tant que li agradava mirar-los les cames! Ara toca el termòmetre, mirar-li el pols, potser una altra anàlisi, i segurament una altra injecció. Està convençut que no servirà de res, només per allargar-li la vida unes hores; això s'acaba, això s'acaba i tururut viola. Però ell voldria acabar-ho en sec, sense passar pel turment de l'agonia. Una pastilleta i avall. Amb noranta-dos anys ja n'ha tingut prou, d'aquest color. Tan senzill que seria, però els metges no ho volen, diuen que va contra el jurament hipocràtic. Ves què li han d'explicar, a ell, que també és metge! Ara tomba el cap per

mirar-se la Gladys, una altra vegada li pregunta com es diu, i tanca els ulls. Sense adonar-se'n, torna a estar-hi parlant, encara que l'embarbussament fa difícil que se l'entengui.

—Senyoreta... no ha vingut *dingú* a veure'm? No *vui* dir els fills, no... Espero una altra persona, un home alt, amb el cap pelat. Una mica envellit, però de bon veure... Segur que no l'ha vist? *Bueno*, potser encara vindrà, m'ho va prometre.

Només sentir com s'escolen els minuts, els quarts, les hores... Els metges prou que l'atipen de calmants, però no li poden fer marxar aquest dolor, sembla mentida. Només ho pot fer l'Oriol, si s'hi decideix. Ho va jurar. Llavors sí que s'acabarà tot. Però el consola pensar que deixarà un rastre... Somriu. Quina sorpresa tindran! Ara torna a estar xerrant amb la veu rogallosa, no sap si la colombiana dorm o se l'escolta. Parla de les nòvies que va tenir de jove, de la festa major de Costabruna, del gos que tenia de petit i que se li va morir...

Truquen a la porta. Ara potser sí.

2

SÓN TRES QUARTS DE DEU. El telèfon, que no ha parat de trucar, ara sembla haver-se decidit a descansar una estona. L'Albert Maristany contempla amb disgust les piles de papers que reposen damunt la taula de melamina grisa del seu despatx. Als seixanta-dos anys, continua sent tan

desendreçat com quan estudiava la carrera, i no deixava que li traguessin la pols de l'escampall d'apunts i les muntanyes de llibres que envaïen cada centímetre quadrat del seu escriptori. Es neteja les ulleres de cul de got i es passa els dits pel cap. Ha pogut conservar gairebé tot el cabell, que ara porta més curt i que fa temps que li blanqueja sense remei, com la barba, on unes vetes mal repartides lluiten per ofegar el negre original. A la pantalla de l'ordinador, que és la culpable del dolor que li pessiga les cervicals i del lleuger encorbament de l'esquena, el programa de comptabilitat se'l mira burleta: per molt que intenti manipular-lo, els beneficis no fan més que baixar. Es torna a treure les ulleres i es refrega els ulls amb el nus de l'índex.

El despatx és més aviat petit, amb les parets cobertes d'armaris de portes corredores, on descansen els arxivadors i les guies amb carpetes penjades. Només queda lliure la paret del davant de la taula, que es reparteixen el colom de la pau de Picasso i un cartell semicubista de propaganda de la República, on unes lletres blanques de mida creixent demanen, no se sap a qui, «Feu tancs... tancs... tancs... que són els vehicles de la victòria». L'única llum natural hi arriba per una finestra que, per sort, té els vidres glaçats, ja que la vista d'un pati interior ple de baixants amb regalims d'humitat i taques verdoses no contribuiria gaire a l'alegria de viure.

L'Albert ja fa dies que no troba cap paper; és com si algú els hi hagués remenat. Comença

a sospitar amb inquietud que potser està perdent la memòria i la capacitat de concentració. La capseta de clips. La grapadora. Els arxivadors. Les nòmines. El teclat i el ratolí. On ets, Albert Maristany? I com és que has vingut a raure aquí? Li vindria de gust un tallat, però no n'és l'hora, paciència. En Miquel, el seu soci, deu estar voltant per les obres, i no acostuma a arribar a l'oficina fins a les dotze tocases. Hi ha parlat pel mòbil fa deu minuts per fer-li saber la queixa d'una botiga de Muntaner-Rosselló, a la qual sembla que els operaris han esquitxat els vidres. La declaració de l'IVA a mig fer. La capseta dels clips. La grapadora. Els arxivadors.

La Núria, la secretària-recepcionista, li passa una trucada; ja li semblava estrany que el deixessin fer. És la Gladys, des de l'hospital. Li sap molt de greu donar-li aquesta notícia, però el seu pare s'acaba de morir.

El papà. Sent una punxada a l'estómac. Ja s'ha acabat, doncs. En certa manera, millor, ja feia massa temps que s'esllanguia, pobre home. Un càncer de pròstata detectat massa tard no té solució. Però no hi ha sorpresa, només trastorn. Ara només és una mena de capsa de sabates plena de fotografies en blanc i negre amb els rivets arrissats. La que sí que plorarà és la Sira.

—De seguida vinc.

Doncs bé, ara ha arribat al final. Mira la rodoneta vermella del calendari: 15 de març de 2005. Un dia qualsevol per a tothom, menys per a en Francesc Maristany. És aquella data que,

durant tota la vida, des que neixes, ja saps que existeix, però que no pots identificar fins que arriba. Pot semblar cruel, però pensa que al papà ja li tocava des de feia temps. Ara l'Albert haurà de deixar la feina tal com està. La primera persona a qui telefona és l'Eugènia, la seva amiga i companya, que sap trobar com sempre paraules afectuoses i poc convencionals. És a Girona, fent un reportatge per al diari on treballa, però demà ja torna, i queden per veure's. Després truca a en Miquel pel mòbil.

—Sí que em sap greu, noi.

—Gràcies... Doncs res, que me'n vaig a l'hospital. Ja miraré de tornar abans del vespre.

—No t'hi amoïnis, vés. I, daixoneses, si has de faltar uns dies, tu mateix.

—Sí, però amb la feinada que hi ha...

—Tu, tranquil, Albert. Si no la fas tu, ja la farà algú altre.

—Què cony vols dir, amb això?

—Res, ja en parlarem. Tu vés-hi, i... avisa'm per l'enterrament.

Agafa les claus de la moto, una Vespa Primavera de color blau que té des de fa dotze o tretze anys, i li diu a la Núria que se'n va, que el pare s'ha mort. La noia obre aquells ulls tan grossos i sempre massa empastifats. Ella també ho lamenta moltíssim.

La moto és el millor per anar per ciutat, però en aquesta hora el trànsit és d'una feixuguesa desesperant. Les furgonetes de repartiment semblen haver-se posat d'acord per aparcar en do-

ble filera, i els taxis, com sempre, s'aturen on els dóna la gana. En realitat ningú no l'empaïta, però li sembla que sí, que ha d'arribar-hi com més aviat millor. Aparca a la vorera davant l'hospital i contempla la façana de vidre. L'edifici va ser construït amb la idea d'instal·lar-hi un hotel de luxe, però, abans de ser inaugurat, el va comprar una poderosa mútua privada, que el va reconvertir en centre hospitalari per als seus associats. Per això les habitacions, totes individuals i amb vistes a l'exterior, són més espaioses del normal, i amb unes cambres de bany que complaurien el turista més exigent. Sort que el pare ja fa anys que s'havia fet d'aquella mútua; sempre deia que no volia anar a petar en un hospital públic, amb tota la púrria. Classista fins al moll de l'os, ell.

Mentre fa cua a l'ascensor, pensa si aquella gent que puja i baixa sospita el motiu de la seva visita. Quants n'hi deu haver que se'ls hagi mort un familiar precisament aquest matí? Els ascensors dels hospitals sempre són d'una lentitud irritant, i s'aturen a cada planta. Arriba ple, és sorprenent que hi càpiga tanta gent, a dins. I no tenen pressa a sortir, no.

La cuidadora colombiana l'espera dreta al costat de la porta. Té els ulls humits, diu *pobre señor* i s'agafa les mans. Una llambregada al cadàver, sense acostar-s'hi en excés. S'ha acabat l'últim acte de l'obra, teló final. La Gladys diu que no ha patit gaire, que li havien injectat calmants. L'Albert li pregunta a quina hora s'ha mort, com

si això tingués cap importància, i a més a més ja ho sap, poc després de les deu.

—Ha dit alguna cosa, abans de morir?

La dona abaixa els ulls, sembla desconcertada, com si no gosés confessar una culpa. Què passa? Doncs que li sap greu, però en aquell moment ella no hi era, havia baixat a esmorzar a la cafeteria, aprofitant l'arribada d'una visita. No, no sap qui era; un home entre seixanta i setanta anys, molt alt, amb el cap pelat i una piga al nas. Semblava que es coneixien molt, amb *don Francisco*. Doncs ella els ha deixat sols, i quan ha tornat, aquell home ha dit que havia avisat el metge perquè li ha semblat que el vell ja no respirava. Ella li ha pres el pols, i no en tenia. Quan per fi ha aparegut el metge, també ho ha fet. Ha bellugat el cap, ha dit que no hi ha res a fer quan el cor s'atura, que avisés la família, i se n'ha anat. Aquell home encara s'hi ha quedat una estona, en silenci, amb el cap cot, i després també ha dit adéu. De fet se n'acaba d'anar fa un moment, es deuen haver creuat al vestíbul.

L'Albert recorda la imatge d'un dels homes que sortien de l'ascensor quan ell s'esperava, i que se l'ha quedat mirant durant uns segons, com si el conegués. Devia ser ell, per la descripció, però l'Albert no l'havia vist mai abans. Un d'aquells amics fatxes del papà, potser. Un militarot, un alferes provisional de quan la guerra, tot i que la majoria ja han desaparegut i aquest no semblava pas tan vell.

—Ha avisat algú més?

Sí, la *señora* Dora, que deu ser a punt d'arribar. L'Albert es torna a mirar el pare. La colombiana li ha lligat una espècie de mocador al cap que li manté la mandíbula inferior tancada. Explica que si deixes que un cadàver es refredi amb la boca oberta, més tard la barra li queda rígida, i els de la funerària han de trencar-ne els ossos per tornar-la a posar a lloc. Té experiència, ella.

Es fa difícil pensar que allà hi havia un ésser viu fins fa uns instants. El papà. Hauria de sentir pena, com a mínim una mica, però no li surt, només una mena de respecte. Quina diferència amb la mort de la mamà, allò sí que va ser fort. I la de la tieta Roser, que encara avui sent aquella punxada, quan hi pensa. En canvi, ara, una sensació de fred, i res més. Els darrers anys ja li era difícil identificar aquell vellet coix i tremolós amb l'home enèrgic i autoritari que recordava com el cap de casa. Discussions, renys, crits, amenaces, taques de tinta a les mans, a la roba. «Ho faràs perquè jo t'ho mano, i prou!» Deixem-ho córrer.

Apareix la Dora, dient penjaments del trànsit i la manca de taxis. Du un vestit jaqueta de color verd fosc que li queda molt bé. Sempre ha viscut pendent de la roba i de l'aspecte físic, ella. S'ha de reconèixer que porta els seixanta-quatre molt millor que la majoria de dones de la seva edat. Ha aconseguit mantenir una figura acceptable a base de gimnàs, massatges i dietes de tota mena. La pintura de la cara deixa veure, i no per casualitat, la marca de les ulleres d'anar

a esquiar. Des de petita que té aquesta fal·lera. Encara com no ha anat a la perruqueria, segur que perquè ja ho va fer ahir. I ha tingut temps de ruixar-se amb aquell perfum tan intens. Fa una abraçada al seu germà que ell troba massa forçada.

—Ai, quina desgràcia, pobre papà!

L'Albert diu a la Gladys que li agraeix molt tot el que ha fet, i que ara, si vol, ja no cal que es quedi. Ell ja s'encarregarà de dir a l'agència que l'altra cuidadora no cal que vingui.

La Dora, que només ha fet una llambregada al cadàver quan ha entrat, ara s'hi apropa de puntetes.

—Qui li ha lligat aquest mocador al cap? Quin acudit!

L'Albert li explica que és per no haver de trencar-li la mandíbula. Ella li dirigeix una mirada com dient «quina ximpleria», i tapa el cap del pare amb la gira del llençol. Durant uns minuts no es diuen res. La Dora mira amb disgust el tres quarts de pana negra del germà i els pantalons també de pana que li fan bosses als genolls. Encara sort que ara du corbata, des que treballa a l'empresa, però és clar, havia de ser vermella!

—Haurem d'avisar els parents, Tito.

—Quins parents, si ja no en queda cap de viu? —salta ell, molest perquè, a la seva edat, encara insisteixi a anomenar-lo com quan eren petits—. La tieta Roser es va morir fa més de vint anys. Som nosaltres dos, només, i els nostres fills.

—I aquells cosins del Mas Fàbregas?

—Ah, sí, potser els podríem trucar, encara que no es feien amb la mare. Ja saps que s'hi va barallar, amb aquella família, arran del tema de l'herència dels avis.

—I a la Remei, no l'hi hauries de dir? —fa la Dora, mirant-se'l de cua d'ull. La Remei, l'exdona de l'Albert, sempre li havia caigut bé, a la Dora. Ell recorda que, quan van partir peres, la seva germana es va posar de banda d'ella, i repetia, amb l'estupidesa que la caracteritza, que estava segura que tota la culpa era de l'Albert.

La Remei. Ja fa temps que no es veuen, no sabien què dir-se. Al principi, tots dos sostenien que la seva havia estat una separació amistosa, civilitzada, sense traumes. Era el que tocava i calia ser políticament correcte. Però les acusacions i els retrets mutus havien estat massa forts per enterrar-los com si res, i aquella comèdia de «seguir fent-se com si fossin vells amics» va durar ben poc. La Remei, un pastís desinflat, un globus pansit. Agafa el mòbil.

—Primer cal que truqui a la Sira, Dora. Em penso que la meva filla va abans que la meva ex, no et sembla?

La Sira, la barqueta que havia estimat tant, i que des de fa un temps es va allunyant, com aquell vers que deia de petita:

*Mar endins se'n va la barca,
mar endins, el pescador.*

Sort que ja ha quedat enrere l'etapa absurda dels torns, aquesta setmana et toca amb el pare,

la que ve, amb la mare, des dels set anys fins als divuit, d'oca a oca i tiro perquè em toca. Quan va ser major d'edat va decidir «separar-se dels pares separats» i anar-se'n a compartir pis amb un grupet compost per una trapezista, un antropòleg, una ceramista argentina i un actor que passava més temps buscant feina que no pas fent-ne. La Remei va posar el crit al cel i va dir, com sempre, que tota la culpa la tenia l'Albert, sense aturar-se a pensar que l'atmosfera que la noia havia hagut de respirar a casa d'ella durant tants anys devia ser-li insuportable. L'Albert, en canvi, ho va trobar bé, i va insistir a pagar-li els estudis universitaris que escollís. La Sira va començar Filosofia, es va passar a Psicologia, va fer dos cursos d'Antropologia, un de Belles Arts, i ho va deixar tot sense acabar per guanyar-se mínimament la vida com a hostessa de fires i congressos i treballant en altres feinetes de pa sucat amb oli. Ara ja ha complert els vint-i-tres anys i segueix fent el que li ve més de gust, cosa que vol dir que l'Albert cada cop la veu menys, i quan la veu, se li fa estranya, com si l'hi acabessin de presentar.

No contesta. A l'Albert no li agrada deixar missatges a la bústia de veu, sobretot un missatge com aquell, però al final ho fa. Sap que, si no, la filla l'hi retrauria.

Ara toca la Remei, encara que l'Albert ja sap què dirà abans i tot de sentir-ho.

—... Que potser no ho sabies, que tenia càncer de pròstata? Des de fa sis o set anys! No te

n'havia dit res, la Sira? Cony, és que ja no us parreu o què?

—I doncs, que no pensa venir? —pregunta la Dora quan ell penja.

—Ja saps la simpatia que es tenien, ella i el papà. Diu que no en vol saber res, ni viu ni mort. Aquesta no vindrà ni al meu, d'enterrament.

—Però era l'avi de la Sira!

—A ella, això, tant se li'n fot... M'ha dit que només conservava mals records, d'ell i de tota la família. Mentre vam ser casats va anar fent la comèdia, però després, creu i ratlla. La Remei és així, Dora. Simpàtica, oi? Un angelet bufador.

Silenci un altre cop. L'Albert es grata els pèls de la barba, s'eixuga les ulleres.

—A l'Eugènia no cal que li truqui, que ja ho he fet des de la feina.

Ho diu expressament, per provocar la germana, que fa un gest d'indiferència. Només ha vist l'Eugènia una vegada, i va quedar ben clar que no era sant de la seva devoció.

—També hi ha aquells dos germans amics seus, els Gomà de Can Cisquelles, de Costabruna, no te'n recordes? Però jo no sé com es poden localitzar.

L'Albert sí que ho sap, i no diu res. Ni l'un ni l'altre no es troben en condicions de venir a un enterrament. Si de cas, ja ho llegiran al diari.

Entra el metge. Aturada cardíaca, s'ha fet tot el que calia, però era inevitable, rebin el meu condol. Ara comença la paperassa, el certificat de defunció, la capella al tanatori, les esqueles. La

feina de donar-lo de baixa del món dels vius, tant del físic com de l'oficial. L'Albert diu que ell és partidari de la incineració, encara que sap per endavant quina serà la reacció de la seva germana.

—Ah, no, això sí que no! Que potser no saps com pensava, ell, tan tradicional en tot?

—És que no és per ell que ho dic, és per nosaltres. Més higiènic, més net, més civilitzat. Cony, Dora, que som al 2005! I al cap i a la fi, a ell ja tant li fa.

L'Albert intenta imaginar-se l'expressió del pare quan haurà descobert que, a l'altra banda, no l'esperen ni Sant Pere amb les claus ni tot d'àngels tocant l'arpa damunt d'un nuvolet. Llàstima que, com que no hi haurà res, tampoc no podrà experimentar el desengany, la ràbia de saber-se estafat.

—I el respecte per les seves opinions, què? —insisteix la germana—. Ho havia dit moltes vegades, que volia un enterrament clàssic.

—Saps què et dic, Dora? Fes el que vulguis, a mi tant me fa. Suposo que també voldràs un enterrament amb tres capellans i missa cantada...

—Amb un n'hi ha prou, i no hi facis conya, tu, ara.

—I també deus voler una corona de flors d'aquelles rodones, amb una cinta morada i unes lletres d'or que diguin: *de tus desconsolados hijos...*

—I és clar que sí, amb tots els ets i uts, que la gent no es pensi que no ens l'estimàvem.

Això és l'únic que li interessa, com sempre, el que la gent pugui pensar. És com tornar a viure aquelles discussions enverinades, quan encara compartien les delícies de la llar paterna. L'Albert es mira les sabates. Les potes del llit, com la tauleta per posar-hi el menjar i la resta del mobiliari, són d'un verd molt clar, com aigualit. Deuen pensar que és un to relaxant, però ell el troba hostil. S'acosta a la finestra i contempla els edificis de l'altra banda del carrer. La contaminació del trànsit i un vel de calitja incerta col·laboren amb la humitat bruta que empastifa els carrers. El brogit s'enfila empenyat per la façana de l'hospital i rebota contra els vidres. L'Albert té ganes de tocar el dos.

—I una esquela ben grossa a *La Vanguardia*, Tito.

—En català.

—No, home, en castellà.

—Doncs jo dic en català, cony!

—En castellà!

—Molt bé, si de cas, una de cada manera.

La Dora ho organitza tot segons el seu gust. L'Albert ja sap que és inútil intentar-la convèncer de res, i la deixa fer. Al cap i a la fi, tots aquells detalls li resulten indiferents. El pare, li resulta indiferent. S'ha acabat aquella tensió, aquella animositat, aquell antagonisme. S'ha acabat. Que l'enterrin. Que deixin de sonar les trompetes. Que l'oblidi tothom.

• • •

Jordi Bordas i Coca reapareix amb gran força en la narrativa catalana amb *D'esquena al sol*, una novel·la que engendra en el seu si una altra novel·la, i ambdues obres ens ofereixen un ventall argumental riquíssim i ens captiven fins al desenllaç final.

Amb una tècnica narrativa molt treballada, fruit de la inspiració de l'autor i dels coneixements adquirits a l'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès, *D'esquena al sol* vol irrompre en el panorama de la novel·la catalana amb la frescor del principiant i alhora amb la destresa literària de l'escriptor consagrat.